

SZAJOL TELEPÜLÉSSZERKEZETI ELEMZÉSE

Készítette: Borics Katalin
KTI / III. évfolyam
1.csoport

Tartalomjegyzék

Témaválasztásom indoklása.....	2
1. Szajol történetének áttekintése	2
2. Szajol általános helyzetképe.....	5
2.1. Szajol elhelyezkedése.....	5
2.2. Szajol éghajlati jellemzői	5
2.3. Szajol tájféldrajza.....	6
2.4. Növényzet és állatvilág.....	7
2.5. Felszíni és felszín alatti vizek jellemzői.....	7
2.6. Talajjellemzők	7
2.7. Egyéb környezetvédelmi szempontból fokozottan kiemelendő tényezők.....	8
2.8. Szajol területi tagoltsága.....	8
2.9. Beépítési jellemzők	8
3. Szerkezeti elemzés.....	8
4. Szajol napjainkban.....	10
4.1. Népeség.....	10
4.2. Szajol lakosainak munkahelyi lehetőségei.....	11
4.3. Infrastruktúra	12
4.4. A község közlekedés-rendszere.....	13
4.5. Ipar.....	14
4.6. Kereskedelem	15
4.7. Mezőgazdaság	16
4.8. Egészségügy	16
4.9. Közoktatás	16
4.10. Kultúra, művelődés, sport.....	18
4.11. Civil szervezetek, alapítványok.....	19
4.12. Idegenforgalom, vendéglátás.....	20
5. Záró gondolatok.....	21
6. Köszönetnyilvánítás.....	21
7. Felhasznált irodalom.....	22
Mellékletek.....	23

Témaválasztásom indoklása

Mint szajoli lakos, számomra már e dolgozat megírását megelőzően nyilvánvaló volt, hogy lakóhelyem, Szajol nagyközség bemutatása és szerkezeti elemzése a feladatom. Bár nem születésem óta élek e településen, de már kisgyermek koromban is Szajol volt a lakóhelyem. Az itt eltöltött gyermekéveim alatt, majd egyre inkább felnőtté válva úgy gondolom, szüleimnek igen jó döntése volt, amikor egy városból vidékre költöztünk. Talán ez tette lehetővé, hogy közel kerüljek a természethez, a környezethez és ezek védelméhez, mindez egyre vonzóbbá vált számomra, így választottam hivatásomként a környezetvédelmet.

Szajol jó adottságokkal rendelkező település, s ezen adottságok kihasználásával megoldható a fejlesztése. Mindehhez azonban véleményem szerint nagyfokú közösségi összefogásra lenne szükség, melynek kialakítása - meglátásom szerint - talán az elsődleges feladatok egyike. Itt élve azt tapasztalom, hogy egyre inkább elvész az emberek egymás iránti tisztelete, odafigyelése, egyre kevesebb olyan helyzettel találkozom, hogy az emberek szívesen segítenék társaikat. A településnek szüksége van az itt élők közreműködésére.

Rendelkezésemre álltak a település rendezési és fejlesztési tervei a feladatom elvégzésekor. Az azokban megfogalmazott jövőben megvalósítani szánt feladatok mindegyike valóban fontos, gondolok itt a település terjeszkedésére, a szennyvízhálózat fejlesztésére, az általános iskola problémáinak megoldására stb., mindezekhez természetesen anyagi háttérű támogatás szükséges. De ha a környezetvédelem problémáira gondolunk, egyértelműen mindenki együttes közreműködésével érhetünk csak célokat el.

Úgy vélem, hogy egy olyan település kerül bemutatásra, mely a kedvező adottságok mellett még számos megoldatlan probléma előtt áll, de a megfelelő vezetéssel, az itt élők támogatásával és az eddig és a jövőben majdan elért eredmények megbecsülésével, a fejlődés küszöbén áll.

Én, mint szajoli lakos remélem, hogy az áttanulmányozott tervek a közel jövőben a megvalósulás útjára léphetnek.

1. Szajol történetének áttekintése

Szajol kedvező földrajzi fekvése folytán ősidők óta lakott hely. A régészeti ásatások során többek között neolitikori, rézkori, bronzkori, római kori leletek kerültek elő. Szajol-Felsőföldön a Körös-kultúra időszakából cölöpszerkezetes, paticsfalú házat tártak fel.

A település nevét 1261-ben Zoyli formában említi először IV. Béla oklevele, amelyben az egri püspököt megerősíti Tiszapüspöki birtoklásában, s ebben megnevezi Szajolt, mint szomszédos határközséget. Neve feltehetően török eredetű, az oszmán török soylu „nemes, előkelő” szóból származhat. Arra utalva, hogy a település lakói nemesek voltak. Még az 1788-as összeírásban is a nemesek voltak túlsúlyban; ekkor „89 nemes, 1 polgár, 1 polgár örököse, 57 zsellér, 2 szabadságolt katona, 65 1-17 éves sarj, 9 egyéb”, valamint „233 nő” élt a faluban. 1339-től a Szajoli-, a Simonfi-, a Kompolti-, az Országgh-családok birtokolták. A XV. századtól sűrűn változtak birtokosai, a település az egri vármegye tulajdonába került, majd a koronára szállt.

A török hódoltság idején a szolnoki szandzsákhhoz tartozott. A népes falu nem pusztult el, s túlélte a tizenötéves háborút is. A település csak az 1691-es és 1697-es tatár betörésekor, valamint a kuruc időkben néptelenedett el, de a lakosság minden alkalommal hamar visszatért.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharcban szajoli nemzetőrök is fegyvert fogtak, de a település fő feladata a forradalmi seregek elszállásolása volt. A településen a Württemberg-huszárok egyik százada állomásozott, majd 1849. március 22-én Sulcz és Lapinsky vezetésével szállásoltak el egységeket.

A vasútépítés nagy lendületet adott a falu fejlődésének a XIX. század második felében.

Szajol 1872-ben vált nagyközséggé az augusztus 4-én kelt és szeptember 19-én jóváhagyott szabályrendelet értelmében. 1876-ban az akkor megalakult Jász-Nagykun-Szolnok megye települése lett a törökszentmiklósi járásban. Az előljárást egy bíró, egy törvénybíró, egy rendőr, négy tanácsos (egyikük közgyám is) és két jegyző alkotta.

1903-ban a községben az egész falu egyöntetűen összecsapott a csendőrséggel, az elszegényedett kisnemesek, a parasztok és a pályamunkások is. A falu urasága meg akarta csorbítani a község legelőjét. Az elégedetlenkedőket a csendőrség súlyosan bántalmazta, egyeseket közülük bebörtönöztek, a pályamunkások közül pedig többeket elbocsátottak a spontán földfoglalás miatt. 1914-ben a Pete-sziget nevű terület köré gátat építettek, így ez a

rész is alkalmassá vált állandó szántóföldi művelésre. Ezzel a területnövekedéssel a lakosság megélhetési gondjain is segítettek.

Az I. világháborúban 490 lakos vett részt, közülük 40 szajoli halt hősi halált. Az 1919-es román intervenció és a II. világháború súlyos károkat okozott a nagyközségben. Osztozkodott a közeli Szolnok sorsában, mivel stratégiai szempontból fontos helyen fekszik mindkét település, valamint a Szolnok ellen irányuló valamennyi támadás és hadmozdulat Szajolt is érintette, hiszen annak szinte elővárosa. 1944. október 20-án szabadult fel, amikor a második román hadosztály visszafoglalta Tiszaföldvárt. A harcok azonban nem értek véget, mert a német alakulatok, nevezetesen a 4. SS páncél gránátos hadosztály október 23-24-re virradóra a vezseny-szajoli hídfőbe vonult vissza, amit csak a 7. Gárda hadsereg október 24-i esti betörése számolt fel. A II. világháború harcaiban harminc ház teljesen megsemmisült, tizenkilenc erősen, huszonhárom pedig kis mértékben megrongálódott, s két iskola is áldozatul esett. A lakosság száma a hadműveletek következtében az 1944 januári 2957 főről ugyanezen év decemberére 2404 főre csökkent.

1876-tól 1925-ig közigazgatásilag Szajol a Törökszentmiklós járáshoz tartozott. 1925-ben a szolnoki központi járáshoz került. Jegyzőségén 1 jegyző, 1 segédjegyző teljesített szolgálatot. Képviselő testülete tíz viribis (a legtöbb adót fizetők) és tíz választott tagból állt.

A Községi Tanács 1950. október 26-án alakult. 1950-1990 között hét tanácselnöke és hét Végrehajtó Bizottsági titkára volt a községnek.

A település további fejlődése (mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, egészségügy, oktatás, egyházi élet, kultúra, közösségi élet stb.) a későbbiekben kerül bemutatásra

2. Szajol általános helyzetképe

2.1. Szajol elhelyezkedése

Szajol a Tisza bal partján *Jász-Nagykun-Szolnok megye* megyeszékhelyétől, Szolnoktól 9 kilométerre, *Törökszentmiklós és térsége* kistérség tagjaként a 4-es számú főútvonal és a Budapest-Szolnok-Debrecen-Záhony vasút mellett fekszik. Közel azonos távolság választja el keleti szomszédjától, Törökszentmiklóstól is. További közigazgatási határszomszédok észak felől Besenyszög, észak,észak-keleten Tiszapüspöki, délen Kengyel és dél-keleten Tiszatenyő.

Jász-Nagykun-Szolnok megye KSH száma 16, míg Szajol községé 05874.

A 4 sávra bővített **4. sz. főút** kettészeli a települést az úgynevezett Ófalura és Újtelepre tagolva azt. További tagoltságot okoz a 100-as számú Budapest-Záhony és a 120-as számú Budapest-Lökösháza vasúti fővonal, melyek a település lakórészét választják el a déli gazdasági területtől. A lakóterületet tovább tagolja a településen keresztül haladó **Tinóka** (I. sz. főcsatorna) kellő számú híd hiányában. Igazgatási területen belül folyik a **Tisza folyó** (északi határ), két Tisza holtág is található (Pete-szigeti és az Aلسi-szigeti), valamint több kubikgödör.

2.2. Szajol éghajlati jellemzői

A szárazföldi kontinentális éghajlat jellemzői érvényesülnek, úgy mint a négy évszak (hideg tél, meleg nyár és az átmeneti évszakok a tavasz és az ősz), télen hótakaró, nyáron az esetleges több héten át tartó kánikula, a viszonylag nagy napi hőmérsékletingadozás, a csapadék időbeni és térbeli egyenetlen eloszlása.

A több mint 100 éves megfigyelések alapján a maximális hőmérséklet 39,8°C, az átlagos 10,3°C, a minimális -28°C volt. A napfényes órák száma 1900-2100 óra között váltakozik.

2.3. Szajol tájféldrajza

A település földrajzi szempontból a **Szolnoki-ártér kistáj**hoz tartozik. Az Alföldre jellemző földrajzi tulajdonságok érvényesülnek a felszínre és a talajminőségre nézve. Szajol déli részén található egy kunhalom. A kül- és belterület aránya 3282 illetve 386 hektár. Szajol a Tisza és egy hajdani morotvája közé beékelve fekszik. Hajdan a folyó egy szűknyakú, kelet felé ívelő kanyarulatot írt le a területeken, körül-övezve a lapályos és az év nagyobb részében vízzel borított Pete területét.

Egy árvíz alkalmával a folyó áttörte e kanyarulat szűk nyakát, és mint tipikus középszakaszi jellegű folyó újat készített, mely észak felé hajlik és a Kovácsi nevű lapályos térszint öleli 3 oldalról.

2.4. Növényzet és állatvilág

Flórájára a bokorfüzesek, fűzligetek, kőris-mézgásér láperdők, tölgy-kőris-szil ligeterdők a jellemzőek, melyek mellett megfigyelhetők a jellegzetes alföldi tájra jellemző szikes puszták és legelők, valamint kisebb vizenyős területek. Az erdőgazdasági területeken pedig jobbra lágylombos, fiatal és középkorú erdők találhatók.

Állatvilágára a kis és a nagyvadak egyaránt jellemzőek. A Tisza hullámterének jellegzetes madarai a vörösvércse, a kiskócsag és a parti fecske. Számos fokozottan védett madárfaj (pl. réti sas, fekete gólya) választja a térséget élőhelyéül.

2.5. Felszíni és felszín alatti vizek jellemzői

Felszíni vizek

Szajol közigazgatási területén található a Tisza egy része, valamint több holtág és kubikgödör. A *Tisza folyó* vízminősége átlag III. osztálynak felel meg, mely a szabvány szerint mérsékelten szennyezett, vagyis „tűrhető víz”. Szennyezettségének döntő többségét pl. tisztított szennyvíz teszi ki. Szennyvízbaktériumok folyamatosan kimutathatók.

A 2001. évi tiszai ciánszennyezést követően, a Tisza újraéledésével minden évben megfigyelhetjük a Tisza virágzását, mely alkalommal több ezer kérész röpköd a Tisza vize felett. Gyönyörű látványt nyújt a folyó ilyenkor is.

Azonban számos alkalommal gondot is okoz a víz az itt élők számára. A 2000. évi tavaszi nagy tiszai árvíz és belvíz veszélyeztette a település biztonságát. A megáradt folyó 1047 centiméterrel tetőzött Szajolnál. Az önkormányzat a kormánytól kapott támogatással, s a lakosság áldozatkész helytállásával úrrá tudott lenni a nehéz helyzeten.

Horgászati és bizonyos értelemben idegenforgalmi funkciót is betölt a Tisza községünk területén lévő, 2000 hektár vízgyűjtő területű, 7845 méter hosszú holtága. Természeti és biológiai értékeinek védelme érdekében 2004 márciusában a községi képviselőtestület rendeletet alkotott.

Szajolon folyik keresztül az I. főcsatorna az un. **Tinóka** is. Vize a folyamatosan beleérkező szennyezést követően egyre rosszabb minőségű lett.

A *holtágaknak* korábban jelentős idegenforgalmi, turisztikai szerepe volt. Napjainkban újra fellendülni látszik a horgászat iránti igény, ezért e holtágak rehabilitációját kell kitűzni célul. Ennek gyakran mutatkoznak akadályai, többek között a hiányos vízutánpótlás, a nádas rohamos terjedése, a hínár túlburjánzása stb.

A Holt-Tisza Szajolban

Felszín alatti vizek

A település területén gyakran magas talajvízszint mutatkozik. A kialakított szennyvíz-hálózat kedvező hatású a talajvízre nézve.

A Közép-Tiszai Vízügyi Igazgatóság (KÖTIVIZIG) talajvízszint észlelő törzshálózati kútjainak sokévi átlagos vízszintjei alapján a talajvíz a térségben északról délre áramlik.

2.6. Talajjellemzők

Határának **talaja** fekete és sárga agyagos, csaknem mindenütt réti öntéstalaj, délkeleti részen kevés csernozjom is előfordul. Ezek a talajok nagyobb részt szántóként vannak hasznosítva. Bár az öntéstalajok jó szántóföldi termőhelyek, a földterület használatában bekövetkező változások esetén előnyösebb lenne, ha a szántó rovására a gyümölcsösök területe növekedne.

2.7. Egyéb környezetvédelmi szempontból fokozottan kiemелendő tényezők

Levegő

A település levegőtisztaság-védelmi szempontból viszonylag kedvező helyzetben van. A mezővárosokhoz hasonlóan itt is az időszakosan jelentkező por- és pollenterhelés okoz problémát. Az önkormányzat 8/2002. (III. 28.) sz. rendeletében szabályozta a parlagfű irtását, illetve terjedésének visszaszorítását.

Zajvédelem

A **zajvédelem** is fokozott szerephez jutott a településen végighaladó 4. sz. főút és a vasúti közlekedés miatt. A 4. sz. főút mentén védőfalak segítségével küszöbölik ki a forgalom okozta zajterhelést.

Hulladékkezelés

A **hulladékkezelés** egy része helyben megoldott feladat. Szajol Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala működteti a település szilárd hulladékának befogadását végző hulladéklerakó telepét, de a főként MOL Rt. Telephelyéről származó veszélyes hulladék elszállításra kerül.

A helyi hulladéklerakó nem felel meg a törvényi előírásoknak jelenlegi állapotában, így Szajol csatlakozott a *Kétpói Hulladéklerakó Telep*hez, így csak ennek elkészültéig működik a helyi lerakó. A kétpói lerakó előreláthatólag 2006 júniusában kerül megnyitásra.

Mind a község újtelepi, mind az ófalui részén megkezdődött a *szelektív hulladékgyűjtés*. Azt tapasztalom, hogy talán az emberek amiatt, hogy nincsenek kellőképpen tájékoztatva, nem használják ki megfelelően a lehetőséget. Sokan azonban csatlakoztak ehhez a programhoz elősegítve tisztább környezetünket.

2.8. Szajol területének tagoltsága

A település közigazgatási területe: 3697 ha és 2153 m².

A terület művelési ágak szerinti megoszlása:

- Szántó	2539,9061 ha (68,70 %)
- Kert	26,5678 ha (0,72 %)
- Gyümölcsös	10,9935 ha (0,30 %)
- Szőlő	0,1440 ha (0,005 %)
- Gyep	9,9705 ha (0,27 %)
- Erdő	312,9721 m ² (8,46 %)
- Nádas	5,5836 ha (0,15 %)
- Halastó	6,1104 ha (0,165 %)
- Kivett terület	784,9673 ha (21,23 %)

2.9. Beépítési jellemzők

A település részletes adatainak áttekintésekor lehetőségem nyílt a Szajoli Építési Szabályzat tanulmányozására is, melyben részletes leírás szerepel az egyes építési övezetekre vonatkozó előírásokról.

1. táblázat

Építési övezetek

Építési övezetek	
Területfelhasználási mód	Beépítési mód*
1. Településközpont vegyes terület /3 terület/	Zárt sorú
2. Kisvárosias lakóterület /5 terület/	Zárt sorú, oldalhatáros
3. Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület /2 terület/	Szabadon álló, zárt sorú
4. Ipari gazdasági terület /3 terület/	Szabadon álló, zárt sorú
5. Üdülőházas terület	Szabadon álló
6. Hétfélig házas üdülőterület	Oldalhatáron álló
7. Szilárd, folyékony hulladék elhelyezését kezelését szolgáló terület	Szabadon álló
8. Egyéb különleges terület (temető)	Szabadon álló
9. Honvédelmet, belbiztonságot szolgáló terület	Szabadon álló
10. Bányaterület (különleges)	Szabadon álló
11. Erdőterület	Zárt sorú
12. Közúti közlekedési terület	Szabadon álló
13. Zöldterület (közpark)	Szabadon álló
14. Általános mezőgazdasági terület	Szabadon álló
15. Kertes mezőgazdasági terület	Szabadon álló
16. Kötőpályás vasúti közlekedési terület	Szabadon álló
17. Egyéb (vízgazdálkodási) terület	Szabadon álló

Forrás: Szajol Község Településrendezési Terve

* a kijelölt területkategóriák függvényében alakul azokban az esetekben, ahol több terület adott

Az előzőekben megfogalmazott előírásokat a 17/2003. (XII. 11.) számú rendelet értelmében fogadta el Szajol Község Önkormányzata.

3. Szerkezeti elemzés

Szajol jó helyi és helyzeti energiákkal bír. Fontos a település életében a vasút és a 4. sz. főút jelenléte. Szajol életében 1857. óta lényeges szerepet tölt be a Szolnok-Debrecen vasútvonal, hiszen ekkor került átadásra.

A település 1872. augusztus 4-én kelt szabályrendelet értelmében alakult nagyközséggé, 1876-ban Jász-Nagykun-Szolnok megye része lett a törökszentmiklósi járásban.

1914-ben gáttakkal vették körbe a Pete-szigetet, így ez is alkalmassá vált szántóföldi művelésre. Ekkor a község megvásárolta a Pete-sziget nevű területet, így ez Besenyszögtől Szajolhoz került.

A település határterületének nagyarányú változása 1920-1930 között következett be, amikor Tenyőpusztából kapott Szajol jókora darabot, s így határa nyugaton a szolnoki „Ácsi-Tisza” holtágáig terjedt.

Szajol árvízmentes szinten települt halmazfalu, kevés tanyával.

A mai településképet lényegében határszerkezete befolyásolja. Azaz területi kiterjedését, felosztottságát, hol milyen területhasználatra van mód, főként a település határát képező tényezők alakítják. A vasútvonal, a 4. sz. főút, a Tinóka, a Tisza mind befolyásolják a település szerkezetét, tagoltságát és elhelyezkedését is. A közlekedési útvonalak és az említett I. számú főcsatorna jelenléte kedvezőtlen, mert megosztják a települést, megbontják az egységét. Ez is magyarázza, hogy nem alakulhatott ki egységes településmag. Szajolban az Újtelepi és az Ófalui rész között kialakított 4. sz. főút képez mesterséges elválasztó vonalat.

A III. katonai felvételezésen jól látszik, hogy a település még csak az Ófalui részen, a Tisza mellett elterülve figyelhető meg. Később a település el kezdett terjeszkedni, s látható egy későbbi térképet szemlélve, hogy a Tinóka partján húzódó terület is benépesült, s megjelent az Újtelepi rész. A régi településrész fő útját képező Kölcsey Ferenc út a mai 4. sz. főúton keresztül folytatódik az újonnan kialakult fiatalabb településrészen, mintegy tengelyét képezve a településnek.

Mai térképet figyelve jól látható, hogy a település központi területein jórészt kisvárosias telkek helyezkednek el, míg a település szegélyén szalagtelkek kerültek kiosztásra, így elmondható, hogy a kisebb, belső területeken kialakult telkek már gazdálkodásra nem alkalmasak, tehát nagyarányú gazdálkodás a külső szegélyt képező telkeken, valamint az azokon túli kijelölt területeken folyik.

A település idősebb temploma mintegy védelmi helyen az Ófalui részen kialakított főtér közepén a Szajoli Önkormányzati Hivatal szomszédságában található meg. Az Újfalui részen nemrégiben épült egy újabb templom, mely a 4. sz. főút közvetlen közelében található.

Az elkövetkezendő évekre kivetített tervek között szerepel a település további terjeszkedése, mely nyugati irányban a 4. sz. főút melletti területen fog megvalósulni, valamint a vasúton túl kijelölt területeken üdülőtelkek kialakítását szeretné a település megvalósítani.

4. Szajol napjainkban

4.1. Népeség

Szajol lakosainak száma 2004 áprilisában 4072 volt.

2.táblázat

A fiatalok korcsoportonkénti megoszlása (2004)

0 – 2 éves	128> személy
3 – 5 éves	125 személy
6 – 13 éves	379 személy
14 – 17 éves	202 személy
0-18 éves korosztályba tartozók összesen:	852 személy

Forrás: Szajol Község Településrendezési Terve

3.táblázat

A település állandó, lakónépeség megoszlása (2004. január 1.-i állapot)

Állandó népeség		
Férfi	Nő	Együtt
2037	2053	4090

Forrás: Szajol Község Településrendezési Terve

4. táblázat

A település lakónépeségének megoszlása (2004. január 1.-i állapot)

Lakónépeség		
Férfi	Nő	Együtt
2035	2026	4061

Forrás: Szajol Község Településrendezési Terve

5. táblázat

Korcsoportos bontás – Lakónépeség (2004. január 1.-i állapot)

0-2 éves		3-5 éves		6-13 éves		14-17 éves		18-59 éves		60-100 éves		0-100 éves	
Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
72	56	49	57	218	186	110	82	1238	1130	348	515	2035	2026

Forrás: Szajol Község Településrendezési Terve

4.2. Szajol lakosainak munkahelyi lehetőségei

A településen élők legnagyobb hányada, ha helyben kedvező munkahelyi lehetőség nem áll rendelkezésére, a közeli megyeszékhelyen, Szolnokon, illetve Törökszentmiklóson helyezkedik el, mivel Szajol a Szolnok-Törökszentmiklós agglomerációs körzet közepén a két város között félúton fekszik.

Valójában a település is sok lakos számára nyújt munkalehetőséget, többek között gondoljunk csak a vasút adta lehetőségekre, a település vállalkozásaira, az önkormányzati intézményekre.

6.táblázat

A településen működő vállalkozások megoszlása

A település vállalkozásai	
Gazdasági társaság	11 db
Kiskereskedelmi egység	59 db
Kereskedelmi szálláshely	2 db
Vendéglátó egység	18 db

Forrás: Szajol Község Településrendezési Terve

A község kedvező foglalkoztatási helyzetben van, a kistérségben itt a legalacsonyabb a munkanélküliség.

7.táblázat

Regisztrált munkanélküliek száma (2004.12.20.-i állapot)

Regisztrált munkanélküliek összesen (fő)	Regisztrált munkanélküliek >365 nap (fő)	Munkavállalói korú népesség (fő)	Területi mutató* (%)	Relatív mutató**
145	40	2574	5,63	0,92

* Területi mutató – a regisztrált munkanélküliek a munkavállalói korú népesség %-ában.

**Relatív mutató – a területi mutatónak az országos átlaghoz viszonyított aránya.

4.3. Infrastruktúra

A község infrastrukturális ellátottsága jónak mondható.

- vezetékes vízellátottság	98%
- burkolt utak aránya	74%
- vezetékes gázzal ellátott lakások	84%
- telefonnal ellátott lakások	72%
- villamos energia ellátottság	100%
- szennyvíz-csatornával ellátott ingatlanok	100%

Humán infrastruktúra:

- Háziorvosi körzet (2 db)
- Fogászat
- Védőnői szolgálat
- A csecsemő- és terhes gondozás és a gyermekgyógyászat Szolnokról kijáró orvosokkal megoldott
- Óvoda
- Általános iskola
- Községi ház és könyvtár
- Házigondozó szolgálat
- Sportcsarnok
- Hulladéklerakó

A szajoliak évszázadokon át a Tisza vizét itták. A folyó szabályozása után pedig a Holt-Tisza vizét használták. Az első ártézi kutat 1925-ben fűrték, a vízmű 1961-ben épült.

A település kiépített *víz*hálózattal rendelkezik, hálózata bővíthető, új településrészek beköthetők. Az ivóvíz megtáplálása Szolnokról érkezik. A település rendelkezik víztoronnyal, mely 100 m³-es, 32 m magas.

A szajoli víztorony

Az önkormányzat ártézi kút fúrását tervezi, valamint a tervekben szerepel egy termálfürdő létesítése is a Pete-szigeti termálkút vízbázisán.

A község *szennyvízelvezetése* a szolnoki szennyvíztisztító telepre történik. A szennyvíz elvezetését biztosító vezetékhalózat 2002. év tavaszán került megvalósításra. A működő rendszer mellett azonban akad még megoldatlan probléma, mely megoldása során, a Holt-Tisza partján épített üdulókról és tanyákról biztosítani kell a szennyvíz elvezetését a holtágakba való beszivárgás elkerülése érdekében, mely létfontosságú környezetvédelmi probléma.

4.4. A község közlekedésrendszere

A vasútépítés nagy lendületet adott a falu fejlődésének a XIX. század második felében. A Szolnok-Debrecen vonalat 1857-ben adták át. 1885-ben felavatták a kunszentmártoni vonalat, amely 1887-ben Szentesig, 1893-ban pedig már egészen Hódmezővásárhelyig ért. A település vasútállomásán halad át az 1858-ban megnyitott Püspökladány-Nagyvárad s a Szolnok-Arad vonal is. Szajol tulajdonképpen Szolnok tiszántúli rendező-pályaudvara lett. Az állomás épületét 1870-ben kezdték el építeni. Nagyszámú vasutasréteg verbuválódott, főleg a zsellérlakosságból illetve a földnélkülivé vált nemesekből. 1910-ben már a kereskedők 15%-át foglalkoztatta a vasút. 1949-ben is ugyanez az arány, de közben növekedett a lakosság száma. 1960-ban a vasúti dolgozók aránya már 26%. Ezzel egyidejűleg a jó közlekedési viszonyoknak köszönhetően növekedett az iparban foglalkoztatottak aránya is, a lakosság egy része Szolnok gyáraiban, üzemeiben talált munkát. Amíg 1910-ben a keresők 70%-a dolgozott a mezőgazdaságban, 1949-ben 57%, 1960-ban pedig már csak 27% ugyanez az arány.

Jelenleg a nagyközség fontos vasúti csomópont. Az állomásán halad át a Budapest-Szolnok-Debrecen, a Szolnok-Szentes, a Budapest-Szolnok-Békéscsaba vasútvonal. Naponta 78 személyszállító vonat érinti. Az állomásáról indul 18 személyszállító vonat Szolnok, 27 pedig Debrecen, Lökösháza, Szentes irányába. A Szajol-Békéscsaba-országhatár vasúti vonalat a MÁV Rt. Közleménye szerint az Európai Unió támogatásával felújítják 2007-ig.

A Budapest-Nyíregyháza főút révén könnyen megközelíthető közúton is Szolnok és Debrecen irányából. Hat buszmegállójából naponta 107 járat indul, illetve érkezik.

Az ezredfordulón a 4-es számú főút szélesítésével egyidejűleg jelzőlámpa épült, gyalogosok és a kerékpárosok közlekedését pedig fedett aluljáró teszi biztonságossá. Kiepült kerékpárúton lehetőség van a nagyforgalmú főút melletti balesetmentes közlekedésre.

4.5. Ipar

1945-ben 416 igénylő között osztottak szét 2816 kataszteri hold földet. Nem sokkal később megalakultak a tsz-ek, amelyek a 70-es években összeolvadtak, majd az immár egy szajoli termelőszövetkezet a Rákóczi Rákóczi Tsz-szel fuzionált. Az 1992-es átalakulás óta a szövetkezet főként gabonafelvásárlással foglalkozik. Szajolban 1994-ben 10 fővel megalakult a Községi Földrendező Bizottság, és kiosztották a kárpótlási földeket.

A nagyközségben 1828-ban még csak egy iparos dolgozott. Később növekedett ugyan a számuk, de szinte mindig 20 alatt maradt. 1910-ben négy kovács, négy cipész, csizmadia, két hentes és mészáros, egy kőműves, két ács dolgozott a településen. A malomiparban két, vendéglátásban hét embert foglalkoztattak. 1925-ben két kisebb szódavízüzem működött.

Jelentősebb ipari létesítmények azonban csak a XX. század ötvenes-hatvanas éveiben jöttek létre Szajolban. 1954-ben nyílt meg a Göngyölegellátó Vállalat, amely 1956-ban kirendeltség, 1963-ban önálló üzemegység lett. Jelenleg nyárfafeldolgozással foglalkozik. Az Áfor bázistelepe 1961-ben létesült. Jelenleg a MOL Rt. Dél-alföldi Regionális Bázistelepe. A TIGÁZ Propán-bután Gáztöltő Üzeme 1968-ban nyílt meg, 1969-től gázcsere telepe is van. Napjainkban PRÍMAGÁZ néven üzemel. Az Áruraktározási és Terménygazdálkodási Igazgatóság szajoli telepét 1961-ben létesítették. Akkor 100 vagon volt a befogadóképessége, 1968-ban 3000 vagonos raktárt építettek. Ma ÁTI Közraktározási Rt. néven működik.

Az ERDÉRT 1963-ban létesített telepet Szajolban, faosztályozásra és bányafa darabolásra. Később egyéb faanyagot is feldolgoztak a telepen. Ma a FA-CENTRUM Kft. működik a telepen, EUR-raklapok, fűrészárúk készítése és hámozása a profilja.

A MÁV Pályafenntartási Szakasz és Villamos Vonalfőnökség 1970-ben kezdte a működését. A vasúti felsővezeték áramellátását és karbantartását végzi. Jelenleg a MÁV Rt. Villamos Vonalfőnökségeként üzemel, az újszászi, mezőtúri, békéscsabai kirendeltségek tartoznak hozzá.

Amilyen sok jót köszönhet Szajol a MÁV-nak, olyan nagyon tragikus emlék az 1994. december 2-i vasúti katasztrófa, amelynek során egy gyorsvonat több kocsija kisiklott. Harmincegyen vesztették életüket. Az áldozatok emlékére kegyeleti emlékhelyet létesítettek az állomáson, benne Kő Pál szobrászművész alkotása látható. A balesetben megsemmisült az állomásépület egyik szárnya, egy váróterem, a büfé és hat szolgálati lakás is.

4.6. Kereskedelem

A COOP Szolnok Kereskedelmi Rt. Élelmiszerboltja kivételével nagyobb üzlet nincs Szajolban. A rendszerváltás után figyelemre méltóan megnövekedett a kiskereskedők száma.. Szajol kereskedelmét a két város, Szolnok és Törökszentmiklós közelsége kedvezőtlenül befolyásolta.

4.7. Mezőgazdaság, vízgazdálkodás

Szajolban 74 regisztrált gazdálkodó van. Ők igényt tartanak az uniós növénytermesztési támogatások igénybevételére.

A Fish Coop szajoli haltenyésztő telepe nemcsak a holtágak, hanem más vizek halállományának bővítésében is nélkülözhetetlen bázist képez.

4.8. Egészségügy

Szajolban két háziorvos látja el a lakosság gyógyításának feladatait. Kórházi ellátást a megyeszékhely biztosít. Gyógyszertár van a településen, jelenleg lebontásra került és egy új épület kerül felépítésre, mely a tervek szerint már az ősz folyamán újra működik. Addig az ófalui részen kijelölt épület, mint ideiglenes gyógyszertár üzemel.

4.9. Közoktatás

A közoktatási és óvodai nevelési feladatokat a Kölcsey Ferenc Általános Iskola és a Napközi Otthonos óvoda látja el.

Az *általános iskola* -mely 1995-ben Kölcsey Ferenc nevét vette fel- több, területileg igen elszórtan elhelyezkedő épülettel rendelkezik, mely igen megnehezíti az iskolavezetés munkáját. Ez valójában abból adódó probléma, hogy a településen működő iskola két fő épületében található tantermek száma kevés, ezért célozta meg a település önkormányzata, hogy a közeljövőben a lehetőségek szerint új általános iskola épüljön Szajolban.

Az általános iskolában számos, a tanórákon kívüli, szakkörök közül választhatnak a diákok, Működik az intézményben énekkar, fotó, rajz, német és angol szakkör, majoretta csoport, valamint kihelyezett zenei oktatás is.

Ezek mellett a sportolni vágyó gyermekek az aerobik, birkózás, asztalitenisz, leányfoci közül válogathatnak.

Az *óvoda* szintén két tagintézményből áll, hat csoporttal működik, az ott dolgozó óvodapedagógusok rengeteg program segítségével, maximális odafigyeléssel és nem utolsósorban magas szakmai felkészültségükkel segítik a gyermekek fejlődését.

A programok között szerepel a szüreti multság, „őszbúcsú”, valamint az állandó ünnepeinkhez kötődő programokon kívül (farsang, húsvéti előkészületek stb.) sok-sok kirándulás - helyben és országszerte - segíti a gyermekek környezethez és természethez fűződő pozitív kapcsolatának kialakítását, melyek szervezését édesanyám, mint környezeti nevelő biztosítja.

A környezeti nevelés keretében kerül minden évben megszervezésre az „Erdei Óvoda”, idén immár hatodik alkalommal, mely a táborban részt vett gyermekek körében olyannyira népszerűvé vált, hogy rendszeresen évről-évre velünk tartanak.

A táborban minden alkalommal én is részt veszek. Rendkívüli módon magával ragadó az ott kialakuló családi hangulat, és szakmai téren is vonzó számomra a környezeti nevelés.

Az óvodában ezen kívül logopédus, mozgásfejlesztő pedagógus és zenei oktató is tevékenykedik. Számos szakkör működik, így például az „Aprók tánca”, „Ügyes kezek” stb.

4.10. Kultúra, művelődés, sport

Településünkön mind a diákok és az idősebb korosztály is évről-évre számos rendezvény résztvevője lehet minden évszakban. Ezek közül néhány összejövetelnek a jelenleg Községi ház és Könyvtár (régén Községi Klubkönyvtár) néven működő önkormányzati intézmény ad helyet. A községi könyvtár 22000 kötetet várja az érdeklődő olvasókat. Az olvasók 70 %-át a tanulók alkotják.

A község szűkös anyagi forrásai nem teszik lehetővé a könyvtár állományának bővítését, a kor követelményéhez való igazításáról nem beszélhetünk egyelőre. Az épület által nyújtott tér egyre szűkösebb, ezért sokrétű kulturális életre alkalmatlan.

A Községi Házban kerül állandóan megrendezésre: aerobic, a jóga, a modellező klub, az őszirózsás klub és a zenei szakkörök. A jövőben mindenképpen hangsúlyt kell fektetni a kulturális élet érdekében ezen intézmény korszerűsítésére is!

A honfoglalás ezeregyezredik évfordulóját szajoli képeslap kiadásával, helytörténeti kiállítással, illetve a község háza kertjében kopjafa állításával ünnepelte meg a település lakossága.

Szajolban a sportegyesület keretében 1948-ban labdarúgó-, asztalitenisz-, kézilabda-, sakk-, röplabda-, atlétika-, és úszó-szakosztály működött. 1964-től már csak labdarúgó csapata van. 1964-ben adták át az új sportpályát, 1990-ben pedig új, községi sportcsarnokot építettek. Az általános iskolában 1991-től működik birkózó-szakosztály. 1992-től 1999-ig községi judo klubja is volt a településnek. A Szajol Sector Judo Klub versenyzői szép eredményeket értek el hazai és nemzetközi versenyeken, részt vettek az Európai Olimpiai Reménységek viadalán is. A klub székhelye 1999-től Szolnokon található.

Szajolban épült egy sporttevékenységet kiszolgáló sportcsarnok, mely nem csak a megyei labdarúgó mérkőzések helye lett, de itt kerülnek megrendezésre a települési rendezvények (május elseje stb.), valamint a kisiskolások és óvodás gyermekek testnevelés foglalkozásainak helyet ad.

A nagyközségben minden évben augusztus 15. és 20. között megtartják a Szent István Napokat. 2000-ben a Szent István Napok keretében avatták fel a Rózsák terén államalapító királyunk egész alakos szobrát, Györfi Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. A tér érdekessége a templom és az új szobor mellett az 1999-ben épült impozáns község háza.

Az önkormányzat 1995-től jelentet meg lapot – előbb Szajoli Hírmondó, majd 1999-től **Szajoli Krónika** néven. A lap kéthavonta 500 példányban kerül az olvasók kezébe.

Szajol 1995-ben csatlakozott a Vasutas Települések Szövetségéhez, 1991-től **testvértelepülése** az ausztriai Neumark am Wellersee. Az együttműködés keretében csereüdültetésre, közös kulturális és sportprogramokra került sor. Az osztrák település bútorokkal, felszereléssel is támogatta a szajoli iskolát.

4.11. Civil szervezetek, alapítványok

Településünkön a következő *civil szervezeteket* tartják nyilván:

- Béke vadásztársaság
- Labdarúgó klub
- Vasutasok szakszervezetének nyugdíjas alapszervezete
- Vöröskeresztes szervezet
- Tisza-kanyar Horgász Egyesület
- Őszirózsás klub
- Szegfű nyugdíjas klub
- Modellező klub
- Mozgássérültek csoportja
- A-Z táncegyüttes,
- Polgárőr egyesület
- Nagycsaládosok csoportja.
- „Harmónia” Kulturális és Szabadidő Egyesület - Szajol

A következő *alapítványokat* hozták létre az elmúlt évek során:

- Csiri-biri alapítvány – az óvodás gyermekekért,
- Szajoli Kisdiákokért Alapítvány

4.12. Idegenforgalom, vendéglátás

Az *idegenforgalom* jó adottságokkal bír. A Tisza és a két holtág egyre inkább vonzza az üdülni, pihenni vágyókat. A pete szigeti tervezett fejlesztések ezt kívánják kiaknázni.

A *vendéglátás* területén 1978-tól jelentkezett fejlődés, amikor új színfoltként épült meg a 4. sz. főút mellett a Pettyes kisvendéglő, melyet 1996-ban felújították és *Convoy City* néven nyitotta újra kapuit. A vadnyugati hangulat és az ehhez társuló ételek nagy választéka a településen keresztül haladók számára egyre közkedveltebb. Nemrégiben a Széchenyi Terv keretében lehetőség nyílt az étterem bővítésére, így egy motelegység társult a már addig is kedvelt vendéglátóhelyhez.

Magánvállalkozásban épült a *Godó Panzió* a község területén – bízva a falusi turizmus fellendülésében. Az élő és a Holt-Tisza kedvező környezetet biztosít. Mára már ismert rendezvényszervező helyé lett, szilveszteri, egyéb évközi hangulatos, élő zenével rendezett estélyek mellett gyakran keresik fel a gyönyörű környezetben épített panziót, és sokan életük legfontosabb perceinek is e helyet választják, hiszen esküvők szervezése is vállalják.

5. Törökszentmiklós Kistérségi Vállalkozásfejlesztési Program

A kistérség vállalkozásfejlesztéssel összefüggő fő céljainak és irányainak meghatározása SWOT-analízis segítségével került bemutatásra (mellékletben megtalálható).

Jövőkép

A jövőkép hosszú távon értelmezhető állapotelemzés. Egy valószínűsített, kívánatos, és egyben lehetséges jövőt ábrázol.

A Törökszentmiklós kistérség küldetése, hogy a helyi fejlesztő kapacitás megerősítése és az érdekérvényesítő képesség fokozása révén váljon a szemlélet- és szerkezetváltás kistérségévé, ahol az általános és szakma-specifikus oktatás és tanácsadás, a hatékony információ áramlás, és a többszintű, nyitott együttműködések, valamint a gazdaság korábbi súlypontjainak átrendezése új, piacképes termékeket előállító vállalkozások jönnek létre, illetve a meglévők jövedelmezősége és növekedési esélyei javulnak.

5. Záró gondolatok

Egy számomra kedves, szép környezetben elhelyezkedő település képét, mindennapjait, adottságait és lehetőségeit vázoltam fel. Megismerni egy települést nagyon hosszú idő szükséges. Több mint tíz éve élek Szajolban, mégsem mondanám ki szívesen, hogy ismerem e helyet.

Remélem, hogy a további évek során a megemlítésre került fejlesztési tervek megvalósulnak, így nemcsak mi, hanem a következő generációk is egy szebb és még jobb Szajolban élhetünk. Ha mindezért együttesen cselekszünk, elmondhatjuk, hogy közösen tettük olyanná a településünket, amilyenné szeretnénk volna.

Bízom benne, hogy mindezek megvalósításában (gondolok itt az általam kiemelt fontosságú és képviselt környezetvédelemre) a legtöbb szajoli lakos segítségére számíthat, és egyetértésében osztozhat Szajol.

Végül Szabó Zsigmond, Szajol polgármesterének szavait idézném:

„Nincs megállás, a fejlesztések, a beruházások tovább folytatódnak annak érdekében, hogy Szajol igazi európai településsé váljon. Éppen ezért nem értünk, nem érthetünk egyet azokkal, akik azt mondogatják, hogy: nyugalom, a türelem rózsát terem. Ugyanis elfelejtik hozzátenni, hogy az is elhervad egyszer...”

6. Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a Szajoli Önkormányzati Hivatal azon dolgozóinak, akik odaadóan segítségemre voltak. Külön köszönet illeti Udud Róza jegyző asszonyt, aki rendelkezésemre bocsátotta a település rendezési és fejlesztési tervét és szóbeli segítségével is hozzájárult munkám eredményességéhez.

Köszönöttem tartozom Csathó Péternek, aki a fényképek elkészítésében volt segítségemre.

Irodalomjegyzék

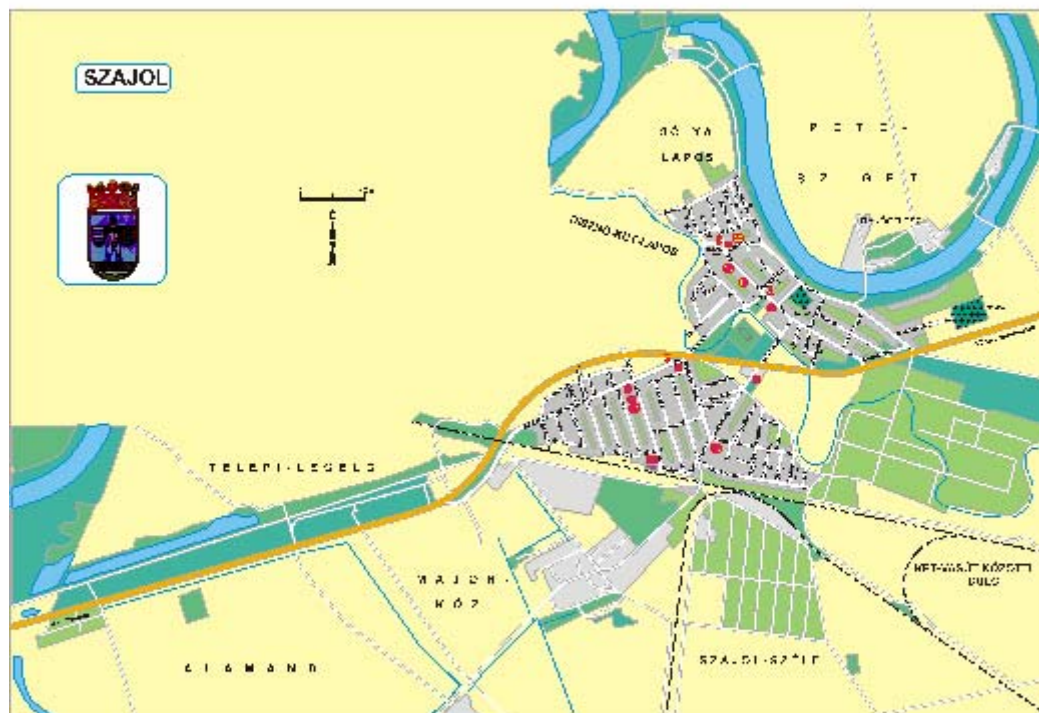
1. Szajol településrendezési terve
2. Szajol településfejlesztési terve
3. Törökszentmiklós és kistérségének fejlesztési terve
4. Szajoli Önkormányzati Hivatal által rendelkezésemre bocsátott egyéb iratok, statisztikai eredmények
5. Szajoli Krónika, 2004/2. szám
6. Magyarország kistérségei – Jász-Nagykun-Szolnok megye, Törökszentmiklós és térsége;
CEBA Kiadó, 2001.
7. Szajol nagyközség millennium alkalmából kiadott helyi tájékoztató füzet
8. Adatok Szolnok megye történetéből – II. kötet,
Szolnok Megyei Levéltár, Szolnok, 1989.

Mellékletek

1. számú melléklet – Szajol helyzete Jász-Nagykun-Szolnok megyében

2. számú melléklet – Szajol mai térképe

3.számú melléklet – Településrendezési térképek Szajolról

4. számú melléklet – Képek Szajolról

Szajol Önkormányzati Hivatala

Szajol főtere, ahol az önkormányzat és a katolikus templom is látható

Szent István
szobra a
főtéren

Nepomuki
Szent János
szobra

Az Ófaluban található iskola

Az Újtelepen működő iskolaegység

Az óvoda Ótelepen lévő épülete

Az újtelepi óvodaegység

A COOP áruház

A magánvállalkozásban
működő Godó Panzió

A településen működő Takarékszövetkezet

A szajoli Posta

Kerékpárút a főút mellett

A 4. számú főút, mely kettészeli a települést

Gyalogosok és kerékpárosok számára kialakított aluljáró

A református templom a 4. számú főút mellett

A szajoli vasútállomás

A Szajolon keresztülhaladó
vasútvonal

A szajoli vasúti szerencsétlenség
emlékére állított emlékmű

Az I. számú főcsatorna
Szajolban

5. számú melléklet - Javaslatok

Vizek

- A gyakran látogatott horgászhelyek karbantartása, hozzájárulva ezzel a víziturizmus fejlődéséhez.
- A védőtöltések folyamatos ellenőrzése.
- A holtágak állapotának javítása.
- A Tinóka rendszeres kezelése – kotrás, községi összkép javítása.
- Vízi közlekedés elősegítése a Tiszán.
- A halállomány alakulásának nyomon követése.
- A Pete-szigeti termálkút vízbázisán termálfürdő létesítése.
- Strand kialakítása.
- stb.

Talaj

- Talajfeltöltések ellenőrzése, folyamatos figyelése.

Levegő

- Folyamatos légszennyezettség mérése, legalább negyedévente.
- A 4. sz. főút okozta légszennyezés csökkentése érdekében véderdők létesítése.
- Allergén növények visszaszorítása igény szerint.
- Gátak burkolása.
- Folyamatosan minden földút burkolattal ellátása fontos.
- A zöldterületek, pihenőparkok, játszóterek számának bővítése.
- stb.

Hulladék

- Folyamatos szelektív hulladékgyűjtés.
- A jelenlegi lerakó felszámolása.
- Illegális lerakók felszámolása.
- A közterületeken több hulladékgyűjtő elhelyezése.
- stb.

6.számú melléklet – SWOT-analízis (Törökszentmiklós kistérség)